

Asia: VN/16188/2021

Luonnos Suomen CAP-suunnitelmaksi vuosille 2023-2027 ja suunnitelman ympäristöselostus

1. Strategia ja interventiologiikka

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Taustassa korostetaan, että "CAP-suunnitelman tulee heijastella täysimääräisesti Vihreän kehityksen ohjelman ja keväällä 2020 annettujen Pelloilta pöytä – ja Biodiversiteettistrategioiden kunnianhimoa." CAP suunnitelmassa tulee olla toimenpiteet, indikaattorit ja tavoitteet siten mm. lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käytön vähentämiseksi siinä laajuudessa, joka merkittävästi vähentää ravinnehuuhtoumaa ja kasvinsuojeluaineiden käyttöä kohti EU-tason 50 % vähennystavoitetta vuodelle 2030. Esimerkiksi kasvinsuojeluaineiden käytön vähentämistä ja biologista torjuntaa edistävät erityistoimenpiteet puuttuvat ohjelmaluonnoksesta peltokasvien osalta kokonaan. On oleellista, että koko CAPin ympäristövaikutukset, ei vain ympäristötoimenpiteiden vaikutukset kuten nyt, arvioidaan ja peilataan em. strategioiden tavoitteisiin.

Eryitystavoite 1:ssä sanotaan: kun kannattavuus on turvattu, on mahdollista panostaa paremmin muihin keskeisiin tavoitteisiin, kuten ympäristö- ja ilmastovaikutuksiin. Näkemyksemme mukaan tämä edustaa vanhentunutta ajattelua. Ympäristö- ja ilmastovaikutukset näkyvät jo nyt perustuotannossa, ja ne tulisi integroida tuotannon kokonaisuuteen, ei käsitellä erikseen ja jälkikäteen. On selvä, että tietyt ympäristötoimenpiteet vaativat investointeja, mutta vain kestävä tuotantomenetelmät ovat pitkällä tähtäimellä kannattavia taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti. Näin palvellaan myös ohjelmassa myöhemmin mainittua "johdonmukaista ja integroitua lähestymistapaa riskienhallintaan", koska ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden väheneminen tuovat lisäriskejä ruuantuotantoon.

Eryitystavoite 2:ssa mainitaan tavoitteeksi yrityskoon kasvattaminen. Tarkoitetaanko tällä sitä, että tavoitteena on tilojen lukumäärän vähentäminen, ja sitä kautta jäljelle jäävien tilojen koon kasvattaminen? Näkemyksemme mukaan kaikkien eri kokoisten tilojen kannattavuutta ja kestävyttä tulee vahvistaa. Esimerkiksi eläintiloilla yksikkökoon nosto ei ole ratkaisu, vaan pitäisi voida nostaa myös tulosta yksikköä kohden. Sama asia koskee tilakohtaista peltoalaa; ei ole kestävä

vain kasvattaa pinta-alaa, vaan tehostaa tulosta yksikköä kohden mm. maan kasvukuntoa parantamalla.

2. Tarveanalyysit

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Kiitämme siitä, että MMM teetti ympäristövaikutusten arvioinnin, mutta se olisi pitänyt tehdä ja julkaista aikaisemmin. Arviointia on ollut vaikea ymmärtää, koska lähdeviittaukset puuttuvat. Perusuraan vertaaminen ei ole helposti hahmotettava ja arvioinnin perustelut tuntuvat riittämättömiltä.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa olisi pitänyt arvioida koko ohjelmaluonnos, eikä vain varsinaisia ympäristötoimenpiteitä. Esimerkiksi ympäristön kannalta merkittäviä investointitukia ei ole arvioitu.

2.0. Läpileikkaava tavoite osaamisen, innovaatioiden ja digitalisaation edistämiseksi

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

-

2.1. Erityistavoite 1: Tuki riittävien maataloustulojen ja maatalojen selviytymiskyvyn varmistamiseksi koko EU:n alueella, jotta saataisiin parannettua elintarviketurvaa

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

-

2.2. Erityistavoite 2: Markkinasuuntautuneisuuden vahvistaminen ja kilpailukyvyn parantaminen kohdentaen erityisesti huomiota tutkimukseen, teknologiaan ja digitalisaatioon

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

-

2.3. Erityistavoite 3: Viljelijän aseman parantaminen arvoketjussa

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Tavoitteessa nostetaan digitalisaation mahdollisuutta tukea arvoketjua ja tuotannon lisäarvoa. Kannustamme tila- ja taustadataa yhdistävien data-alustojen ja datanhallinnan kehittämiseen. Näiden tulee palvella paremman laatu- ja ympäristöohjauksen tarpeita, markkinoiden, viljelijän että julkishallinnon ja yhteiskunnan tavoitteet huomioiden. Tämä tukisi myös SWOTissa tunnistettua

mahdollisuutta, jonka mukaan tietyt kuluttajasegmentit olisivat valmiit maksamaan tuotteiden ympäristö- ja ilmastoarvoista. Tätä kautta viljelijällekin voitaisiin ohjata taloudellista lisäarvoa.

2.4. Erityistavoite 4: Vaikuttaminen ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen, ja myös kestävä energia

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Tarveanalyysissä painotetaan, että maatalouden päästöjen laskentaan ja vähentämistoimien vaikutuksiin liittyy edelleen huomattavia epävarmuuksia. On totta, että näihin liittyen tarvitaan edelleen lisää tutkimusta. Maatalouden ilmastopäästöjä vähentävät toimenpiteet on jo kuitenkin hyvin tiedossa ja laajasti tunnustettu (mm. kerääjäkasvien viljely, talviaikainen kasvipeitteisyys, tilannetajuinen laidunnus). Nämä toimenpiteet pitäisi viipymättä toteuttaa ja tukea niiden ottamista osaksi ruuantuotantoa. Monilla ilmastomyönteisillä toimenpiteillä on myös positiivinen vaikutus pellon kuntoon ja tuottavuuteen. Maatalouden ilmastovaikutusten tarkastelu systeemitasolla auttaisi paremmin tunnistamaan kestävää maataloutta edistävän politiikan piirteet. Kriittinen systeemitarkastelu puuttuu.

Tavoitteessa tunnistetaan LFA- ja ympäristötukien ohjaava vaikutus pellonraivaukseen nykyisen ohjelmakauden tilastojen perusteella. Tämä vaikutus tulisi huomioida CAP-suunnitelmassa sekä kansallisten tukien painotuksissa keinona saavuttaa tavoitteet päästövähennysten, hiilinielujen, nurmialan lisäämisen sekä kestäväen energiantuotannon osalta.

Tavoitteessa on huomioitu hyvin ilmastonmuutokseen sopeutumisen vaatimukset ja haasteen laajuus viljelijöiden näkökulmasta, mm. merkittävä pellon kuivatusjärjestelmien korjausvelka. Tässä yhteydessä jää vähemmälle huomiolle peltomaan rakenne ja historiallisten viljelymenetelmien vaikutus siihen. Vähälle huomiolle jää myös miten pellon huono vesitalous ja kuivatustila heikentää pellolla toteutettavien ympäristö- ja ilmastotoimenpiteiden vaikutusta tai ennakoitavuutta. Tarvitaan sekä maan kasvukuntoa ja vesitaloutta parantavia investointeja että lohkokohtaisia toimenpiteitä.

Tulosindikaattoreiden tavoitearvoista erityisesti R.16a Investments related to climate on alhainen, vain 4 % tiloista. Ilmastoystävällisiin investointeihin maataloilla olisi syytä panostaa enemmän. Myös uusiutuvan biopohjaisen energian investointitavoite 50 MW on tarpeettoman alhainen suhteutettuna siihen, että Suomen kotieläinten lantojen biokaasupotentiaaliksi on arvioitu vähintään 1 000 000 MW suuruiseksi (arviot vaihtelevat 1-5 TW välillä) ja että Suomi on huomattavasti EU:n keskiarvon alapuolella maatalouden biokaasuntuotannossa (EC SWD(2020) 376). Komissio kehottaakin ympäristö- ja ilmastotoimena lisäämään biokaasun tuotantoa.

Metaanipäästöjen vähentämisessä ei tule tyytyä pieneen vähennykseen, vaan jatkaa systemaattista metaani- (ja ammoniakki-) päästöjen vähentämistä komission suositusten mukaisesti tuotantoketjun eri vaiheisiin kohdistetuilla toimenpiteillä.

Tulosindikaattoreiden R.12 Adaptation to climate change ja R.14PR Carbon storage in soils and biomass tavoitearvot on ilmaistu prosentteina kaikista eläinyksiköistä tai käytössä olevasta maatalousmaasta. Nämä prosentit voisivat olla korkeampia. Esimerkiksi tietyt tehokkaat ja edullisesti toteutettavat toimenpiteet, kuten kerääjäkasvien viljely, on rajoitettu niin, että korvausta voidaan maksaa vuosittain enintään tietylle prosentille tuensaajan korvauskelpoisesta sitoumusalasta. Esimerkiksi kerääjäkasvien viljely -toimenpidettä voisi toteuttaa laajemmalla alalla ja näin saada enemmän ympäristöhyötyjä.

Edellä mainittujen indikaattoreiden korkeat tavoitearvot eivät vielä kerro kovin paljon. Mainitulla alalla toteutettavien toimenpiteiden pitää myös olla tehokkaita. Tavoitealojen lisäksi olisi tarpeen asettaa päästövähennystavoite.

Monihyötyisten toimenpiteiden kustannustehokas toteuttaminen, esimerkkinä investoinnit vesitalouden ja maan kasvukunnon parantamiseen, vaatii kohdentamista. Suunnitelmasta kuitenkin puuttuu kaikenlainen alueellinen kohdentaminen.

2.5. Erityistavoite 5: Kestävän kehityksen edistäminen ja luonnonvarojen (kuten vedet, maaperä ja ilma) tehokas hoito

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Erityisesti alueilla, joissa pintavesien ekologinen tila on luokissa huono ja välttävä, tulisi ohjelman ympäristönsuojeluun liittyvän painopisteen keskittyä edelleen vesiensuojeluun. Tämä siitäkkin huolimatta, että ilmastonmuutoksen hidastaminen ja siihen sopeutuminen ovat välttämättömiä. Esimerkiksi Saaristomeren valuma-alueella rehevöitymistä ei ole vielä saatu pysäytettyä, ja siksi on huolehdittava, että ohjelman eri toimenpiteet tukevat vesien tilan parantamista rehevöitymisestä kärsivillä valuma-alueilla.

Tarvitaan aluekohtaisia kohdentamisia ja budjetointia. On tärkeää varmistaa, että ympäristön tilaa parantavat tuet ohjautuvat ensisijaisesti sellaisille paikoille, joissa niistä on eniten ympäristöhyötyä.

Haluamme nostaa esille, että muiden hyötyjensä ohella maan kasvukuntoa parantavat toimenpiteet vähentävät peltojen vesistö- ja kiintoainekuormitusta. Niitä tulisi erityisesti kohdentaa alueille, missä ravinnekuormituksen vähentämiselle on suuri tarve (ks. pintavesien ekologisen tilan kartta).

Vedenlaatua heikentävä ravinnekuormitus johtuu osaltaan kotieläin- ja kasvintuotannon eriytymisestä, minkä Euroopan komissiokin nosti esiin ohjauskirjeessään (EC SWD(2020) 376). Eriytyminen on aiheuttanut mm. seuraavia ongelmia: lannan keskittyminen, lannan levitysalan ja rehuntuotannon laajenemistarpeet ja sitä kautta lisäpeltojen raivauksen tarve, nurmiviljelyn kannattamattomuus etelässä ja siitä johtuvia pellon kasvukunnon ongelmia sekä laiduneläinten

vähäinen määrä etelässä. Tähän tuotantorakenteeseen liittyvän piirteen korjaamiseen ei ole esitetty kokonaisvaltaisia toimenpiteitä.

2.6. Erityistavoite 6: Edistetään luonnon monimuotoisuuden suojelemista ja ekosysteemipalveluja sekä säilytetään elinympäristöjä ja maisemia

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

-

2.7. Erityistavoite 7: Nuorten viljelijöiden houkuttelu sekä liiketoiminnan helpottaminen maaseutualueilla

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

-

2.8. Erityistavoite 8: Työllisyyden, kasvun, sukupuolten välisen tasa-arvon, sosiaalisen osallisuuden ja paikallisen kehittämisen edistäminen maaseutualueilla, sisältää biotalouden ja kestävän metsätalouden

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

-

2.9. Erityistavoite 9: Parannetaan tapaa, jolla EU:n maatalous vastaa ruokaa ja terveyttä koskeviin uusiin yhteiskunnan vaatimuksiin, mukaan lukien turvallinen, ravitseva ja kestävä tavalla tuotettu ruoka, ruokahävikki sekä eläinten hyvinvointi

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

-

3. Katsaus riskienhallintaan, ympäristö- ja ilmastokokonaisuuteen ja sektoritoimiin

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

-

3.1. Katsaus toimenpiteisiin, jotka varmistavat riskienhallinnan johdonmukaisen ja integroidun lähestymistavan

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

-

3.2. Katsaus ympäristö- ja ilmastoarkkitehtuuriin

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

-

3.3. Katsaus sektoritoimiin

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

-

4. Usealle toimenpiteelle yhteiset asiat

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

-

4.1. Määritelmät ja vähimmäisvaatimukset

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Vuoden 2023 jälkeen ilmoitettuja turvemaiden uusraivioita ei tulisi ottaa suorien tukien piiriin, tästä on pidettävä kiinni.

Peltometsäviljelyn (agrometsätalous) toteuttamiseen tulee tarjota vaihtoehtoja. Ehdotamme, että kasvulohkoilla sallittaisiin useampi kuin yksi puurivi, esimerkiksi tietty määrä puita/ha. Tämä vähentäisi byrokratiaa erityisesti suurilla peruslohkoilla, jotta ei tarvitsisi perustaa useita kasvulohkoja puurivien takia. Lisäksi tulee mahdollistaa peltometsäviljelyn toimenpiteet, joissa puut eivät ole vain yhtenä rivinä. Esim. tuulensuojaistutuksissa on eduksi, jos niissä on useampia eri korkuisia puu- ja pensaslajeja. Vaatimus rivien suorudesta tulee poistaa, sillä viljelyteknilisesti ja eroosion vähentämiseksi on parempi, että rivi noudattelee esimerkiksi pellon reunaosan linjaa taikka korkeuskäyriä.

Luonnonhoitopelloilla tulisi riittää niitto joka toinen vuosi, tämä on tärkeää luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi.

Kiitämme, että kosteikkoviljely on mukana maatalousmaan määritelmässä. Sille ei kuitenkaan ole osoitettu erikseen rahoitusta missään kohdissa, joten kysymmekin, kuuluvatko kosteikkoviljelyn alkuinvestoinnit tuotannollisiin ympäristön tilaa parantaviin investointeihin?

Nurmia tulisi voida uudistaa muokkaamatta, kylvämällä uutta siementä suoraan nurmeen. Tällä menetelmällä uusittujen nurmien ei tulisi päätyä pysyvien nurmien piiriin. Kun nurmi muokataan, osa maahan sidotusta hiilestä karkaa. Tukisäädösten takia tehtävää turhaa muokkaamista tulisi välttää.

Kasvulohkoon pitäisi voida sisällyttää myös pellon keskellä olevia, enintään 3 metriä leveitä monimuotoisuuskaistoja. Monimuotoisuuskaistojen sallittu maksimi määrä voisi olla lohkokohtaisesti esim. 1/alkava 4 ha.

4.2. Ehdollisuus

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

GAEC 2 ja vapaaehtoinen GAEC: Ympäristövaikutusarvioinnin mukaan nämä toimenpiteet tulevat vähentämään vuosittain pelloksi raivattavaa alaa turvemailla sekä kivennäismailla. Tämän seurauksena päästöjen kasvu hidastuu n. 0,4 miljoonaa tonnia CO₂ ekv./v. Tästä vähennyksestä huolimatta arvioidaan, että Suomessa tullaan jatkossakin raivaamaan vuosittain n. 1000 ha uutta peltoa turvemailla ja n. 1000 ha kivennäismailla. Tästä seuraa päästöjä keskimäärin 0,5 miljoonaa tonnia CO₂-ekv. vuodessa. GAEC2 ja vapaaehtoisen GAEC:in lisäksi tarvittaisiin muita toimenpiteitä, jotka kannustaisivat siihen, että uutta peltoalaa ei enää raivattaisi.

GAEC 4: Yhden metrin pientareet valtaojien varsilla tulisi sisällyttää ehdollisuuden vaatimuksiin.

GAEC 6: Tämä toimenpide ei ympäristövaikutusarvioinnin mukaan nyky muodossaan vähennä fosforin tai typen vesistökuormitusta. Toisaalta tämän ehdon ensisijainen tarkoitus on vähentää eroosiota ja maaperän köyhtymistä muokkauskäytäntöjä sopeuttamalla riippumatta vesistön läheisyydestä. Tässä GAEC:ssa pitäisi olla muutakin kuin GAEC 4:n mukainen 3 m suojakaista. Talviaikainen maanpeite (GAEC 7) olisi syytä ensisijaisesti kohdentaa niille pelloille, jotka viettävät jyrkästi vesistöön, ja vasta sen jälkeen tilan muille pelloille. Eroosio on erityisesti ongelmana kaltevilla pelloilla. Esimerkiksi KiertoVesi -hankkeen loppuraportin mukaan kasvipeitteisyys -toimenpiteisiin sisältyy suuri vaikutuspotentiaali, jonka hyödyntäminen edellyttää systemaattista toimenpiteiden kohdentamista eroosioherkimmistä pelloista alkaen.

GAEC 7 talviaikainen maanpeite: Tässä toimenpiteessä on esitettyssä muodossa vaara, että se jopa lisää muokkausta. Tilalla voi olla todellinen tarve kyntää jokin tietty lohko. Viljelijä voi tällöin joutua tekemään turhia muokkauksia saadakseen kynnon edellyttämän prosenttivaatimuksen täytettyä. Sallittava kynnettävä ala kannattaisi suhteuttaa tilan koko peltoalaan, ei muokattavaan alaan. Lisäksi kysymme, mitä tässä tarkoitetaan kevennetyllä muokkauksella? Tänä päivänä on muitakin muokkauskoneita kuin kyntöaura, joiden jälkeen maan pintaan ei jää kovin paljon kasvipeitettä. Pyydämme kehittämään tätä toimenpidettä edelleen.

GAEC 9: Ehdotamme jättipalsamin lisäämistä torjuttavien vieraslajien listalle.

4.3. Tekninen apu, kansallinen maaseutuverkosto ja koordinaatio

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

-

5. Toimenpiteiden kuvaukset

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

-

5.1. Maataloustukirahasto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

-

5.1.1. Perustulotuki

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

-

5.1.2. Nuorten viljelijöiden täydentävä tulotuki

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

-

5.1.3 Ekojärjestelmä

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Ekojärjestelmän toimenpiteitä ei ole millään tavalla kohdennettu. Jotta toimenpide olisi tehokas, se tulee kohdentaa niihin paikkoihin, jossa siitä on eniten hyötyä.

Jokaisen ekojärjestelmään esitetyn toimenpiteen (1-4) tavoiteala on samansuuruinen kuin vastaavan toimenpiteen tällä ohjelmakaudella toteutunut ala. Tavoitealat tulisi asettaa selkeästi aiempaa korkeammalle. Esimerkiksi Talviaikainen kasvipeite -toimenpiteen tavoiteala tulisi olla suurempi. Nyt toimenpiteen tavoiteala on n. 60 prosenttia peltopinta-alasta, joka on samansuuruinen kuin tällä hetkellä toteutunut ala (sisältäen tuotantonurmet). Talviaikainen kasvipeite on merkittävä toimenpide esim. kiintoaineen ja ravinteiden huuhtoutumisen minimoinnissa. Toimenpiteessä olisi syytä pyrkiä kasvattamaan aitoa talviaikaista kasvipeitteisyyttä tavoitteellisesti.

Talviaikaiseen kasvipeitteisyyteen tulisi hyväksyä myös maanparannuskasvit sekä kosteikkoviljelyn monivuotiset kasvit sekä kevätiljat, jotka on kylvetty kerääjäkasveiksi.

Luonnonhoitonurmia tulisi biodiversiteettisyistä voida jatkossakin niittää vain joka toinen vuosi. Aikaisempi päättäminen ja muokkaus tulisi sallia, kun lohkolle kylvetään luonnonhoitonurmen jälkeen syyskylvöinen satokasvi.

5.1.4. Sektoritoimet

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

-

5.1.5. Tuotantosidonnainen tulotuki

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Viljelyn monipuolistamisen vuoksi tämä lista tulee pitää mahdollisimman avoimena tai kattavana. Listaa tulee voida täydentää, jos ja kun ohjelmakauden aikana tulee uusia viljelyyn soveltuvia kasvilajeja. Listalta puuttuvat mm. emmer, hirssi, maissi ja speltti, kvinoa, palkokasvit käsitteenä, niistä soija ja kikherne, kumina ja korianteri, morsinko, kuituhamppu, kuitupellava ja nokkonen sekä kosteikkoviljelyn tuotantokasvit, kuten ruokohelmi, osmankäämi ja marjat (ks. soveltuvien kasvien lista kokonaisuudessaan Kosteikkoviljelyn kasviopas; Naukkarinen 2021; https://carbonaction.org/wp-content/uploads/2021/02/Kosteikkoviljelyn_kasviopas_2021.pdf).

5.2. Maaseuturahasto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

-

5.2.1. Hoitositoumukset

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

-

5.2.1.1. Ympäristökorvaukset

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

1. Tilakohtainen toimenpide

Ehdotamme, että tilakohtaisesta toimenpiteestä poistetaan kokonaan valinnaiset vaatimukset ("11 kohdan lista") ja sen tukitaso alennetaan jäljelle jääviä toimenpiteitä vastaavaksi. Valinnaisten vaatimusten ympäristövaikutukset ovat varsin vähäiset. Vapautuvat varat tulee siirtää tutkittuihin, ympäristön tilaa tehokkaasti parantaviin toimenpiteisiin, mm. kerääjäkasvien pinta-alan lisäämiseen. Tilakohtainen toimenpide vie 45 % ympäristökorvauksen kokonaismäärästä eli vuosittain 85 miljoonaa euroa. Ympäristövaikutus on vähäinen myös valvonnan vaikeuden takia. Pelkkä laitehankinta ei vielä tuo ympäristöhyötyjä. Tilakohtainen toimenpide ei edellytä lohko kohtaisten toimenpiteiden valintaa.

Esitämme, että 1) valinnaiset vaatimukset poistetaan, tai 2) jos ne säilytetään, listaa kehitetään asiantuntijoiden kanssa ympäristön tilaa parantavaksi, nyky muodossa se ei ole toteuttamiskelpoinen.

Nostaisimme vielä esille, että lannoitusrajojen siirtyessä lainsäädännön puolelle, sen tuomia mahdollisia tyyppihuhtouman vähenemisiä ei voida viljavuusanalyysin tekemisestä huolimatta kirjata CAP:n saavutuksiksi, kuten oli ympäristövaikutusten arvioinnissa esitetty.

2. Maanparannus- ja saneerauskasvit:

Kiitämme siitä, että maanparannuskasvit on otettu mukaan ympäristökorvausohjelmaan.

Hyviä maanparannusvaikutuksia alkaa muodostua juurien kasvaessa syvemmälle maahan vasta ensimmäisen kasvukauden loppupuolella. Maanparannuskasvin minima aika on luonnoksessa liian lyhyt, vain 2 kk (koska kasvi voidaan kylvää vasta 30.6. ja saa sen jo päättää elokuun lopulla). Tällöin toimenpiteen päätavoite eli kasvukuntovaikutus jää hyvin pieneksi. Ehdotamme, että toimenpiteelle asetettaisiin pidempi kasvuaikavaatimus.

Maanparannuskasvit tulee hyväksyä ekojärjestelmän talviaikaisen kasvipeitteisyyden kasvilistaan.

Lajilista tulee viimeistellä huolella ja sen tulisi olla tarvittaessa täydentyvä. Esitämme sinne lisättäväksi ainakin seuraavat lajit: sikuri, rohtomesikkä, kaikki mailaset sekä erittäin syväjuurinen heinä ruokonata.

3. Kerääjäkasvien viljely

Toimenpiteelle tulisi asettaa korkeampi tavoiteala kuin vuoden 2015 taso myös tukikauden ensimmäisille vuosille. Tähän tulisi siirtää varoja ympäristövaikutuksiltaan heikosta tilakohtaisesta toimenpiteestä. Ehdotamme tavoitealaksi 400 000 hehtaaria. Myös tilakohtaista ylärajaa toimenpiteen tuelle (nyt max. 30 % peltoalasta) tulisi nostaa, koska toimenpide on erittäin keskeinen ja suosittu kasvinviljelyn ympäristötoimenpide.

Toimenpiteeseen tulee sisällyttää kerääjäkasviksi kylvetyt viljat myös muulloin, kuin varhaisperunan tai varhaisvihannesten viljelyn yhteydessä.

Kiitämme siitä, että syyskylvöisiä kasveja varten on tehty mahdollisuus kerääjäkasvikasvuston aikaisempaan päättämiseen ja että kasvu- ja sääolosuhteista johtuvat itämisiongelmat eivät estä korvauksen maksamista.

Kerääjäkasvien kylvö pitäisi sallia 1.9 asti, jotta toimenpide sopisi myös myöhäisen sadonkorjuun kasveille esim. vihannesviljelyssä.

Ehdotamme, että jos kerääjäkasvi kylvetään puintien jälkeen syyskesällä, kerääjäkasvikasvusto olisi säilytettävä talven yli. Kuuden viikon minimivaatimus kasvuston säilyttämiselle on liian lyhyt, koska siinä ajassa kerääjäkasvikasvusto ei ehdi toimia tarkoituksenmukaisesti.

Toimenpide tulee kohdentaa kasvinviljelyvaltaisille alueille, jotta se ei päätyisi tuotantonurmien uudistamiseen (koska mahdollisuus satokasviin seuraavana kasvukautena).

4. Kiertotalouden edistäminen

Ehdotamme, että levitykseen otetaan kaksi vaihtoehtoa: joko tilavuuden tai ravinnepitoisuuden mukaan. Näin saadaan mukaan myös väkevämät kierrätyslannoitteet, jotka nyt rajautuvat ulos. Tämä ei ole ympäristöllisesti järkevää, koska väkevämpien kierrätyslannoitteiden levityksellä on huomattavasti pienempi tiivistämisvaikutus peltomaahan kuin laimeiden lietteiden levityksellä. Tämä myös tehostaa ravinteiden kierrätystä. Vaikka rajoja on laskettu meneillä olevan kauden rajoista, nämä uudet rajat eivät vielä ole riittäviä väkevien lannoitteiden kannalta.

Hehtaarikohtainen korvaus on luonnoksessa alempi, mutta tavoiteala on korkeampi kuin nykyisessä maaseutuohjelmassa. Ehdotamme, että korvaustasoa nostetaan (siirtämällä varoja tilakohtaisesta toimenpiteestä) kiertotalous-toimenpiteen kiinnostavuuden lisäämiseksi.

Kuivalannan tarkkuuslevittimellä tapahtuva levitys olisi hyväksyttävä kotieläintilalla samalla perusteella kuin nyt mukana oleva lietelannan levittäminen sijoittamalla.

5. Suojavyöhykkeet ja turvepeltojen nurmet

Ehdotamme toimenpiteeseen lisättäväksi LUMO-nurmea luonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi. Sen kohdentaminen tapahtuisi lumoindeksin perusteella. Lumo-nurmi on aikaisemmilta ohjelmakausilta tuttu toimenpide, perustaminen ja hoito toteutettaisiin kuten vesiensuojelullisella suojavyöhykkeellä. LUMO-nurmi on hyvä työkalu esimerkiksi perinnebiotooppien ja metsäsaarekkeiden laiduntamisen tueksi.

On huolehdittava, että tila voi valita eri lohkoille tarpeen mukaisesti molempia vaihtoehtoja. Lisäksi turvepeltojen ja suojavyöhykkeiden tavoitealat ja -varat olisi syytä erotella, jotta molemmille riittäisi varmasti korvausta koko kaudelle.

Ehdotamme, että suojavyöhykkeet voisivat jatkossakin rajoittua myös valtaojiin (kohdennus RUSLE2015-eroosiomallin mukaan), koska sadekausina valtaojat kuljettavat ravinteita ja kiintoainesta vesistöihin.

Ehdotamme, että suojavyöhykkeillä sallittaisiin kasvatettavaksi puita, esim. tuulensuojana ja ravinestoppareina ne sopivat hyvin juuri suojavyöhykkeille.

Toimenpide turvemaiden nurmet on hieman haastava hahmottaa, sillä siinä on yhtäläisyyksiä toisaalta luonnonhoitonurmeen ja toisaalta tuotantonurmeen sekä myös ylempänä ehdottamaamme LUMO-nurmeen. Kiinnostaako toimenpide kasvinviljelijöitä ja yksimahaisten tuottajia riittävästi? Kiinnostaako se märehijätiloilla, kun nurmea ei saa lannoittaa? Onko vaarana, että toimenpide vähentää kasvinviljelytilojen kiinnostusta vuokrata omia peltojaan kotieläintilalle nurmituotantoalaksi, jolloin uusraivioiden tarve voi taas lisääntyä? Tätä toimenpidettä kannattaa pohtia tarkasti, jotta sillä voitaisiin lisätä yhteistyötä kotieläintilojen ja kasvinviljelytilojen välillä.

6. Valumavesien hallinta

Ehdotamme, että säätösalaojitusten huolto -toimenpide koskisi kaikkia maalajeja sellaisilla lohkoilla, missä se muiden ominaisuuksien puolesta on mahdollista ja järkevää.

Ehdotamme lisäksi, että toimenpiteeseen lisätään salaojien ja piiriojien huolto ja kunnossapito. Hyvä vesitalous on perusedellytys ravinteiden hallinnalle ja hiilen varastoitumiselle. Ehdotamme, että tilakohtaisesta toimenpiteestä siirretään varoja tähän.

7. Lintupellot

Toimenpiteessä ilmoitettavan alan tulee olla vähintään 30 hehtaaria. Se rajaa pienet tilat ulos toimenpiteestä. Toimenpidettä voisi kehittää sellaiseen suuntaan, että saman peltoaukean pienillä tiloilla olisi mahdollisuus toteuttaa se yhteistyönä.

8. Uusi toimenpide-ehdotus ympäristökorvausohjelmaan: Tilannetajuinen laidunnus

Ehdotamme uutta toimenpidettä tilannetajuinen laidunnus, sillä laidunnuksen merkitys hiilen varastoitumiselle, luonnon monimuotoisuudelle sekä eläinten hyvinvoinnille on huomattava. Laidunnuksen moninaiset hyödyt saavutetaan vain toteuttamalla laidunnusta suunnitelmallisesti ja tilannetajuisesti, sillä esim. luomutuotannossa vaatimuksena oleva laidunnus ei takaa ympäristöhyötyjen toteutumista. Laidunnuksen lisääntyminen on ympäristö- ja ilmastotavoitteiden valossa ensisijaisen tärkeää.

Esitämme, että tämä toimenpide olisi valittavissa tuotantotavasta ja -suunnasta riippumatta, ja se perustuisi huolelliseen suunnitteluun, toteuttamiseen ja kirjanpitoon. Laidunnussuunnitelman perustana käytetään rotaatiolaidunnusta, jossa eläimet siirretään lohkolta toiselle nopeassa tempossa olosuhteiden vaatimalla tavalla. Tämä maksimoi nurmen hiilensidontaa, ja eläimet saavat riittävästi tuoretta nurmea. Nurmen tulee olla monilajinen. Toimenpide edellyttää viljelijältä sitoutumista ja investointeja, jolloin kustannukset muodostuvat mm. lisätyöstä, juomaveden järjestämisestä ja aitausmateriaaleista. Lisätietoa: Mattila & Saarinen 2020: Laidunnusopas https://carbonaction.org/wp-content/uploads/2020/12/Laidunnusopas_VALMIS.pdf

9. Uusi toimenpide-ehdotus ympäristökorvausohjelmaan: Monipuolinen viljelykierto

Monipuolinen viljelykierto tuo hyötyjä erityisesti maan kasvukunnolle, kasvinterveydelle ja luonnon monimuotoisuudelle. Viljelykierron valvominen voidaan toteuttaa lohko-kohtaisten merkintöjen avulla. Monipuoliseen viljelykiertoon tulisi sisältyä vähintään lyhytaikaisia katkaisunurmia.

10. Ympäristösopimukset

Niittämällä hoidettavien perinnebiotooppien hoidon jatkuvuus on turvattava. Niitä on vähän, mutta ne ovat hyvin arvokas lisä maatalouden luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi.

Pienialaiset perinnebiotoopit eivät saisi jäädä ohjelman ulkopuolelle.

Ruovikoiden murskaus rantaniityillä tulisi sallia niittotoimenpiteenä rantalaitumilla, vaikka kasvijätettä ei kerättäisi pois.

5.2.1.2. Luonnonmukaisen tuotannon korvaukset

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Ehdotamme, että toimenpiteestä poistetaan vaatimus kotieläinten siirtämisestä luomutuotantoon, koska vaatimus tulee käytännössä vähentämään luomupeltoalaa.

5.2.1.3. Eläinten hyvinvointi

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Esityksen mukaan koko karjan tulee laiduntaa. Tämä estää useilla tiloilla toimenpiteen valitsemisen. Toimenpidettä tulisi muokata sellaiseksi, että se mahdollistaisi laiduntamisen osalla eläimistä, esim. nuorkarjalla. Laidunnus tulisi voida toteuttaa eläinryhmittäin. Kannustusta laidunnuksen lisäämiseen tarvitaan laajasti. Lisätoimenpiteenä laidunnuksen lisäämiselle esitämme ympäristösitoumukseseen tai ympäristösopimukseen toimenpidettä Tilannetajuinen laidunnus.

5.2.2. Luonnonhaittakorvaukset

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

-

5.2.3. Investoinnit

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

-

5.2.3.1. Maatalousinvestoinnit

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

1. Maatalousinvestointeihin tulee liittää sama edellytys kuin Yritysinvestoinneissa: ”Ympäristö- ja ilmasto- sekä monimuotoisuustavoitteisiin vastaaminen; Puhdas ilma, ympäristö sekä luonto ja sen monimuotoisuus ovat suomalaisen yhteiskunnan ja yrityselämän vahvuuksia, joista tulee huolehtia. Tuettavien investointien ympäristö- ja ilmasto- ja monimuotoisuusvaikutukset ovat luonteeltaan epäsuoria. Tuettavat hankkeet pyritään toteuttamaan kokonaiskestävällä tavalla niin, että investoinneilla olisi mahdollisimman vähän kielteisiä ympäristövaikutuksia.”
2. Ympäristön tilaa edistävien investointien erityistavoitteisiin tulisi lisätä 6 Luonnon monimuotoisuuden edistäminen
3. Ympäristön tilaa edistävissä investoinneissa tavoitemäärä tukea hakeneista tiloista v. 2027 mennessä on hyvin alhainen erityistavoitteessa 4: Edistetään ilmastonmuutoksen hillitsemistä ja ilmastonmuutokseen sopeutumista sekä kestäväää energiaa: vain 1,1 % tiloista (eli n. 500 tilaa). Tätä tavoitemäärää tulisi näkemyksemme mukaan nostaa merkittävästi vaikuttavuuden parantamiseksi.

Lisäksi on pidettävä huolta siitä, että tehokkaita ja vaikuttavia investointeja suunnittelevilla viljelijöillä on koko ohjelmakauden ajan mahdollisuus hakea ja saada kyseistä investointitukea, varat eivät saa loppua kesken kauden.

4. Esitämme, että Ympäristön tilaa edistävissä investoinneissa olisi mahdollista tehdä tai teettää kokonaisvaltainen suunnitelma maan kasvukunnon parantamiseksi, jossa esitetään tarvittavat investoinnit. Eri tiloilla tämä tarkoittaa laajasti eri laisia maan kasvukunnon ja vesitalouden parantamista tarkoittavia investointeja.
5. Ehdotamme, että säätösalaajitusta ja -kastelua tuettaisiin muuallakin kuin turve- ja sulfaattimailla sellaisilla pelloilla, missä se muiden ominaisuuksien kannalta on muuten järkevää toimenpide
6. Täsmäviljelyteknologiat tulee sisällyttää investointitukiin ympäristökuormituksen vähentämiseksi ja tuottavuuden kasvattamiseksi.
7. Kosteikkoviljelyn aloittamisinvestoinnit tulee sisällyttää ympäristön tilaa edistäviin tuotannollisiin investointeihin, koska niille ei ole osoitettu muuta selkeästi merkittyä rahoitusta tässä ohjelmassa.
8. Ojitukseen liittyvä investointituki ei ole ollut riittävän suuri, jotta maatilat olisivat laittaneet peltojen vesitalouden kuntoon. Vesitalouden kunnostaminen on merkittävä ympäristöinvestointi ja sen toteuttamiseen tarvitaan huomattavasti varoja myös investointituissa.
9. Ympäristön tilaa parantavat investoinnit tulisi tehdä mahdolliseksi myös tiloille, joilla liikevaihto on pientä. Esim. etälantasäiliön rakentaminen ei saa kaatua liian korkeaan liikevaihdon vaatimukseen.
10. Kokonaisuudessaan toivomme, että investointitukia myönnetään nykyistä monipuolisemmin ja avarakatseisemmin eri ympäristön tilaa parantaviin tarpeisiin. Tämä vaatii myös ELY:n käsittelijöiltä entistä laajempaa asiantuntemusta ja yhteistyötä. Esimerkkejä tarpeellisista ympäristön tilaa parantavista investoinneista: Lohkojen piiriojien kaivu ja salaojien korjaus tai huuhtelu, tien rakentaminen tai kunnostus perinnebiotoopille, pellon jankkurointi ja lanaus.

5.2.3.2. Yritysinvestoinnit

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Kiitämme siitä, että ohjelma mahdollistaa myös myyntiin tarkoitetun uusiutuvan energian tai biopolttoaineen tuotannon. Tämä on selkeä parannus aikaisempaan.

Haluamme kiinnittää erityishuomiota tarpeeseen rakentaa tuotantoketjuja kosteikkoviljelyn tuotantokasveille yritysinvestointien avulla.

5.2.3.3. Laajakaistainvestoinnit

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

-

5.2.3.4. Ei-tuotannolliset investoinnit

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Kosteikkoinvestointeihin tulee osoittaa riittävästi varoja, jotta ne riittävät tulevalla ohjelmakaudella kosteikkojen ja kaksitasouomien rakentamiseen.

5.2.3.5. Yleishyödylliset investoinnit

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

-

5.2.4. Nuoren viljelijän aloitustuet / Yritysten aloittaminen

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

-

5.2.4.1. Nuoren viljelijän aloitustuet

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

-

5.2.4.2. Yritysten käynnistäminen maaseudulla

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

-

5.2.5. Yhteistyö

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

-

5.2.5.1. Maaseudun innovaatioryhmät / EIP

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Tähän toimenpiteeseen toivoisimme enemmän avarakatseisuutta siitä, mikä on innovaatio. Kuluvalla ohjelmakaudella on innovaatioryhmiksi enimmäkseen valittu digitalisaatioon keskittyviä hankkeita, mutta yhtä lailla esim. toimijoiden välisten uusien yhteistyötä parantavien toimintatapojen kehittäminen voi olla innovaatio.

5.2.5.2. Leader

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

-

5.2.5.3. Yhteistyöhankkeet

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Yhteistyötoimien tavoitteisiin ja teemoihin (kohta 4 Yhteistyötoimet luonnonvarojen kestävään hoitoon) tulee lisätä luonnon monimuotoisuuden edistäminen.

5.2.6. Tietämyksenvaihto ja tiedottaminen

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

-

5.2.6.1. Koulutus

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

-

5.2.6.2. Tiedonvälitys

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Tuensaajiin tulisi lisätä säätiöt.

5.2.6.3. Neuvontapalvelut

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Kiitämme siitä, että ryhmäneuvonta on huomioitu nykyistä paremmin. Ryhmäneuvonnasta on saatu hyviä tuloksia, ja siihen tulisi kannustaa sekä viljelijöitä että neuvojia.

Kannatamme luonnoksessa esitettyä neuvonta-aiheiden pilkkomista eri teemoihin.

Neuvojien osaamista tulee testata. Pelkkä tutkinto ja neuvontakokemus ei ole riittävä valintakriteeri. Neuvo2030 valintakriteereihin on sisällytettävä osaamisen tasoa arvioiva tentti, joka perustuu itse neuvonta-aiheeseen eikä tukiehtojen tuntemiseen, kuten oli Neuvo2020-tentissä.

Teema Kasvinsuojeluaineiden kestävä käyttö: toivoisimme siihen mukaan myös luonnon monimuotoisuuden tuntemista, mm. pölyttäjien ja petohyönteisten ekologian tuntemusta ja kasvinsuojeluaineiden ympäristövaikutusten tuntemusta. Vaihtoehtoisesti mukaan neuvontateema aiheesta ”Biologinen torjunta ja pölyttäjät”.

Neuvo2030-toimenpiteen lisäksi on jatkossakin tarvetta järjestää neuvontaa myös hankkeiden kautta, joten hankeneuvonta tulee sisällyttää tuettavana toimintana CAP-suunnitelmaan.

6. Tavoitteet ja rahoitussuunnitelma

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

-

7. Hallinto- ja valvontakuvaukset

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

-

8. AKIS-organisointi ja digitalisaatio

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

-

Liitteet

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

-

I Ennakkoarviointi + strateginen ympäristöarviointi

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

-

III Kumppanien osallistaminen

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

-

Hagelberg Eija
Baltic Sea Action Group